

M8! Emakumeen Nazioarteko Eguna

Arreta psikologikoa eta juridikoa emakumeentzat
946 200 492

Martxoak

Emakumeen Nazioarteko Eguna

Durango 2014

Martxoak 3-14 Andragunean (Pinondo Etxea)

Erakusketa 'JABEKUNTZA ERRETRATUAK Sareak ehunduz Palestinako emakume errefuxiatu eta euskaldunen artean'. UNRWA Euskadi.

Martxoak 12 19:00 Aurkezpen-hitzaldia eta bisita gidatua. Andragunean.

Martxoak 5

19:00 Hitzaldia 'Género y humor'. Virginia Imaz. Antolatzaileak: Andreak, emakumeenganako biolentziaren aurkako elkarteak. Pinondo Etxean (sarrera doan).

Martxoak 7, Andragunearen 5. Urteurrena

19:30 Jai hasiera Alde zaharretik ibilbidea. Jai Andragunean.

Martxoak 8, Emakumeen Nazioarteko Eguna

15:00 Bazkaria Plateruenen. Tikitak Plateruenean eta Andragunean, martxoaren 4 arte. Prezioa: 24 € (menu begetarianoa nahi izanez gero abisatu tiketa hartzerakoan).

18:30 Manifestazioa Irteera Santa Ana plazan.

Antolatzaileak: Plataforma Feminista.

19:30 Jai Plateruenean. Batukada, txalaparta, animazioa 'Teatroquemadura', dantza afrikarrak.

20:00 Kontzertua 'Poema Hipokondriakoak'. Baxuko Taldea

<http://baxuko.blogspot.com.es>

(ekitaldi hauek doan izango dira)

Martxoak 10-14

Erakusketa gidatua ikastetxeentzako: 'Emakumeak zientzian' San Agustin Kultur Gunean.

Martxoak 13

20:30 Antzerkia 'Juana la loca, la reina que no quiso reinar'. Histrión Teatro. San Agustin Kultur Gunean.

Martxoak 16

11:30 Kamisetak banatzea. Animazio globoekin.

12:30 Lilakrosa Berdintasunaren aldeko IX. Ibilbidea. Ezkurdi Plazan.

AUKERA
BERDINTASUNA
IGUALDAD DE
OPORTUNIDADES
DURANGO
Udalak - Ayuntamiento

andragunea
Emakumeen Espazioa
casa mujer
Espacio de Encuentro

San Agustin
KULTUR
GUNEAN
DURANGOKO UDALA

CENTRO
CULTURAL
San Agustin
1970 de DURANGO

Maistra, euskaltzalea eta idazlea izan zen Julene Azpeitia.

Julene Azpeitia: Haurrak euskaraz irakurtzera animatu zituen maistra

Euskarazko haur literaturan zegoen hutsunea betetzen saiatu zen Julene Azpeitia

> MARKEL ONAINDIA

Zer egin euskaraz irauteko eta gure hizkuntza umeengan biziberritzeko? Hori izan zen Julene Azpeitiaren ardura edo kezka nagusia. Euskaltzaletasunak eta hezkuntzarako senak eroan zuten hausnarketa horretara. Zumaian jaio zen, baina Euskal Herriko hainbat lekutan bizi izan zen, tartean, Durangon.

Maistra titulua lortu zuen eta Aizarnazabalen hasi zen eskolak ematen. Handik Bizkaiko ikastoletara igaro zen, eta Abadiñoako Mendiolan eta Traña-Matienan ibili zen, besteak beste. Hori zen bere lanbide gogokoena. “Mila bider jaioko banintz ere, maistra izango nintzateke”, aipatzen ei zuen sarritan. Mexikon erbesteratuta egon zen lau urtez, baina handik bueltan irakasle jarraitu zuen.

Ipuin, eskola, idazlan eta irratsaioen bidez euskara hedatzea izan zen Azpeitiaren helburua

Ezkondu eta Durangon bizi izan zen, Juan Itziarko auzoan. 60ko hamarkadan hezkuntza utzi, eta idazketa lana lehenetsi zuen.

Umeentzako idazten

Umeentzako euskal literaturan zegoen hutsunea betetzen ahalagindu zen Azpeitia. *Amandriaren altzoan*, *Irakurri matte*, *Zuentzat*, *Goizeko izarra* eta *Auntza baratzan* dira bere idazlanetako batzuk. Haurrak irakurtzen eta idazten hasteko metodo bat ere sortu zuen: *Umien adiskidea*. Umeentzat egokitu-tako idazkera pedagogikoa lantzen zuela diote adituek.

Horretaz gainera, nobela pare bat eta sukaldaritza liburu bat argitaratu zituen, eta sasoi-ko hainbat aldizkaritan idatzi zituen artikuluak, *Euzkadin* eta *Zeruko Argian*, esaterako. Ipuin, eskola, idazlan eta irratsaioen bidez euskara hedatzea izan zen bere helburua.

Durangon omendua

Umeei begira euskararen transmisioan buru-belarri ibili zen Julene Azpeitia, eta lan hori kontuan izan zuten Durangon.

1983an bere omenezko literatur lehiaketa ipini zuen martxan udalak, Joan Antonio Aroma zinegotziaren ekimenez. Lehenengo hiru edizioetan ez zuten kaleratu saritutako ipuinik, eta 1987an hasi ziren irabazleen lanak argitaratzen. 1990 eta 1998 urteen artean Berbaro euskara

Haurrak irakurtzen eta idazten hasteko metodo bat ere sortu zuen: ‘Umien adiskidea’

elkartek antolatu zuen lehiaketa. Zumaian ere antolatzen dute bere omenezko lehiaketa.

Bestalde, 2004an Durangoko Udalak bere izenagaz zabaldu zuen Haurreskola.

Euskaltzaindian ohore

Euskararen arloan egindako lanagatik saritua izan zen Julene Azpeitia. Lehenengo Euskaltzain urgazlea izan zen, eta 1975ean ohorezko euskaltzain izendatu zuten.

JULENE AZPEITIA

Zumaia, 1888 - Bilbo, 1980

Irakaslea, euskaltzaina eta idazlea

Haurren mundua eta euskaraz uztartzea izan zen bere kezka nagusienetakoa, eta idatzi zituen liburu gehienak

sektore horri zuzendutakoak izan ziren. Durango-ko Haurreskolari bere izena ipini zioten.

Martxoak 8

EMAKUMEEN NAZIOARTEKO EGUNA

Martxoak 4tik 12ra **Argazki Erakusketa Iturrin**

Emakumea eta kirola

Martxoak 7

Ipuin kontalaria Elorrioko Liburutegian

“Txokolatezko ipuintxoak” Belen Azkarate, Oihulari Klown

17:00, 3-5 urte bitarteko umeentzat

17:30 6-9 urte bitarteko umeentzat

Martxoak 8, 18:00etan Plaza inguruan “BEGIAK ZABALDU” Antzezlanak, Arrapaladan Elorrioko Antzerki Taldea

Martxoak 8, 22:30ean Zinema Arriolan

“La vida de Adelle” Cannesko Zinemaldiko Urrezko Palma

Martxoak 13, 19:30ean **Dokumentala Iturrin**

“Rafea y el sol, la lucha de una mujer por cambiar su destino”*

JBA: Arabieraz, gaztelaniazko azpitoluekin

النسخة الأصلية باللغة العربية، مترجمة باللغة الإسبانية

Martxoak 19 18:30ean Hitzaldia/ Charla

“Emakumezkoen Alarguntasuna,

azterketa sozio-demografikoaren aurkezpena”

Berdintasuna IGUALDAD Berdintasuna IGUALDAD Berdintasuna IGUALDAD

Elorrioko udala

Erbesteko borrokalari antifaxista durangarra

Durangoko bonbardaketaren ostean erbestera, Frantziara, ebakuatu zuten Benita Uribarrena, 15 urte zituela; nazien kontrako erresistentzian borrokatu zuen han

> ITSASO ESTEBAN

Durango 1936 elkarteak antolatzen duen *Agurrik gabeak* ekimenari esker, Marina Fuster Uribarrena alabaren ahotik zabaldu zen Benita Uribarrena Bollainen bizitzaren eta ibilaren berri. Frantzian hil zen Benita Uribarrena, urtebete lehenago, 2011n. Uribarrena bezalako emakumeek faxismoaren kontra egindako lan isildua gogoratzeko omenaldia egin zuten, 2012ko urrian, Durangoko San Agustin kulturgunean.

Durangoko 1937. urteko bonbardaketaren ostean erbestera, Frantziara, ebakuatu zuten Benita Uribarrena, 15 urte zituela. Amagaz eta ahizpagaz batera, frankismoaren kontra-

ko erresistentzian borrokatu zuen, erbesteran zegoela. Alderdi komunistako kide izan zen klandestinitatean. Marina alabak Durangoko ekitaldian gogora ekarri zuenez, eskualde hartako erresistentziako emakume bakarra izan zen Uribarrena, eta gerra amaitu zenean, domina jaso zuen egindako lanagatik.

Askatasunaren alde

Lan handia egin zuen, Espainian arriskuan zegoen jendeari, presoeri eta diktadurak heriotza zigorrera kondenatutakoei, adibidez, Frantziatik babesa ematen: bidaia asko egiten zituen, bere burua arriskuan ipinita. Erbesteratutako emakumeen jabekuntza bultzatzeko helbu-

ruz ere jardun zuen. Alabaren arabera, "askatasunaren aldeko borroka" berba asko egiten zuen Uribarrenak.

Lau seme-alabetatik gazteena zen Benita Uribarrena. Amak, Benita Bollainek (Durango, 1887-El Soler, 1964), Durangoko Ezkurdiko kioskoan egunkariak saltzen zituen, eta aita trenbideetako langilea zuen. Orduko andre gutxi bezala, irakurtzen eta idazten bazekien Benita Bollainek, eta errepublikazalea zen. Egunkarietatik jasotako informazioa zabaldua, Errepublikak etorriko zela iragarri zien Uribarrenak 1931ko apirillean egunkaria erosi zituen herrikideei. Iragarpen horrek astebeteko espetealdia ekarri zion.

2012an egin zioten omenaldia.

BENITA URIBARRENA BOLLAIN

Durango, 1922

Perpignan, 2011

Frankismoaren kontrako erresistentzian borrokalari

Lan handia egin zuen, Espainian arriskuan zegoen jendeari, presoeri eta diktadurak heriotza zigorrera kondenatutakoei, mugaz bestaldetik babesa emanda.

Omenaldia egin zieten 2009an, Durangon, erakusketa zabaldua.

Aitzindari emakumeen kirol profesionalean: erraketistak

XX. mendearen erdialdean erraketista profesional gisa jardun ziren Durangaldeko hainbat emakume

> I.E.

1940ko eta 1950eko hamarkadetan sasoiak inposaturiko ereduak gainditu, eta erraketista gisa jardun zuten Euskal Herriko hainbat emakumek kirol profesionalean. Espainian zehar partiduak jokatu zituzten emakume horiek, baina baita Kuba edo Mexikon ere. Denbora gutxian famatu egin ziren, eta pilotalekuak ikusle lepo betetzen zituzten. Ondorioz, Espainiako hainbat hiriburutan pilotalekuak zabaldu zituzten.

Eibarren hiru erraketista eskola egon ziren sasoi batean, eta jokalaririk onenatariko batzuk eskualdekoak izan ziren: Ermu, Durango, Iurreta, Zaldibar edo Mallabikoak, esaterako. Eibarrera joaten zen Begoña

Ereñaga durangarra, hango pilotalekuan jokatzera. Baina Euskal Herrian baino aukera gehiago zituzten emakume pilotariak hemendik kanpo, eta 15 urte zituela Sabadellera joan zen jokatzera Ereñaga. Mari Garate, Lutxi Arrube, Pilar Garitaonaindia *Azkoitia* eta Diana Garitaonaindia *Txikita de Mallabia* izan ziren Durangaldeko beste erraketistetako batzuk.

Emakume haien historia biltzen zuen erakusketa paratu zuten, Durangoko Arte eta Historia Museoa, 2009. urtean.

ERRAKETISTAK

1940-1950

Eibarren hiru erraketista eskola egon ziren sasoi batean, eta jokalaririk onenatariko batzuk

Durangaldekoak ziren. Baina asko hemendik kanpo joan ziren jokatzera.

EMAKUME LANGILEAREN XVIII. ASTEA 2014

MARTXOAK 7, barikua

AFARIA

ETA DANTZALDIA

21:30 Goierriko auzo-etxean

21:15 Udaletxe aurrean

Autobusa doan.

Txartelak Martxoaren sera arte salgai, Karobin, Olgan eta Casteten.

Prezioa: 20euro.

MARTXOAK 8, zapatua

EMAKUME LANGILEAREN EGUNEKO

MOSAIKO JENDETSUA

14:00 Udaletxe plaza

Etorri eta parte hartu aterako dugun argazkian!

MARTXOAK 8 eta 9

HELMUGA ELKARTEAK EGINDAKO

LANEN ERAKUSKETA

Zapatuan: 11:00-13:00 / 17:00-19:00

Domekan: 11:00-13:00

Liburutegi zaharrea

MARTXOAK 25, martitzena

EGUN-PASA VIANARA

8:30 Udaletxe plaza Patxaran la Navarra, Santa Maria eliza eta Balcón de Toros ikustera.

HELMUGA antolatuta.

Izena emateko telefono

honetara deitu: 688 613 410

Margarita María López de Maturana misiolari bidaiaria

Berrizko Mesedeetako komentua misiolarien institutu bilakatu zuen Maturanak; 2006ko urriaren 22an Bilboko Donejakue museoan dohatsu izendatu zuten

> JONE GUENETXEA

Margarita María López de Maturana bilbotar gazteak 16 urte zituen Berrizko Vera Cruz komentura heldu zenean. Nautikako ikasle bat ahaztu zezan bidali zuen hara amak. Erabaki hark López de Maturanaren eta beste ehunka mojen bizimodua aldatu zuen. Bokazioa aurkitu zuen bertan, eta moja izatea erabaki zuen. Era berean, Leonor ahizpa bikiarekin hartu-eman estua izan zuen. Leonor Argentinan izan zen misiolari.

Maturanaren ahaleginari esker, ordura arte klausurako komentua zena misiolarien institutu bilakatu zen. Mesedeetako Misiolarien Kongregazioa sortu zuen. 1926an, sekula bidaiatu bako mojen espedizio bat abiatu zen Txinara. 1927an, beste bidaiaria batean, Mikronesiara joan ziren, eta 1928an Japoniara. Horrela abiatu zuten misiolarien zabal-kundea munduan. Misioetan, batez ere ebanjelizazioan jardun zuten, emakumeei hezkuntza eskaintzen, eta umezurztegi eta anbulatorioak sortzen.

Museoa Berrizen

2013ko urtarrilean Margarita Maturana dohatsuari eskainitako museoa inauguratu zuten Mesedeetako komentuan. Mario Iceta gotzainak parte hartu zuen ekitaldian. Mesedeetako komentuak dokumentazio ugari zuen. Margarita Mariak misioetatik idazten zituen gutunak, argazkiak, filmak, aldizkariak,

Margarita dohatsuari buruzko museoa ikusgai dago Mesedeetako komentuan

liburuak eta baita sasoi hartako komentuko eta misioetako agiri asko ere. "Ebanjelizaziotik harago, pertsonen duintasuna aldarrikatu zuen, emakumeena bereziki", azaldu dute museoa osatzen jardun duten adituek. Bilbotarraren printzipioak, espiritualtasuna, helburuak eta lorpenak ezagutzera eman

guran sortu zuten, iaz, museoa. Arantza Urrezti (Berriatua, 1936) da museoaren arduraduna. "Guk geneukan material guztiarekin ez genekien zer egin, eta gotzaindegian, Bilboko Elizmuseoak lagundu diezagu-keela esan ziguten". Informazioa biltzen hasi ziren horrela. Bilbotar fededunari buruz, bere bizitzan lau bidaiaria egin zituela azaldu du Urreztik. *Viaje misionero alrededor del mundo* liburu idatzi zuen gainera.

1934ko uztailaren 23an, 50 urte egiteko egun batzuk falta zirela hil zen Margarita María López de Maturana. 2006ko urriaren 22an Bilboko Donejakue katedralean dohatsu aitortu zuten.

Gaur egun

Taiwanen, Mikronesian, AEB-etan, Japonian, Filipinetan, Espainian, Erdialdeko Amerikan, Hego Amerikan eta Afrikan dihardute -17 herrialdeetan- Mesedeetako misiolariak. 400 pertsona inguru dabilta lanean, 130 inguru Espainiako estatuan, eta gainerakoak misioetan.

MARGARITA MARÍA LÓPEZ DE MATURANA

Bilbo, 1884-Donostia, 1934

2006ko urriaren 22an dohatsu aitortu zuten

1903. urtean Margarita María López de Maturana, bataio izenez Pilar, Berrizko Mesedeetako mojen

kongregazioan sartu zen. Klausurako komentua misiolarien institutu bilakatu zuten.

Margarita María López de Maturana

Martina Ibaibarriaga Napoleonen tropen aurka

Napoleonen tropen aurka borrokatu zuen Martina Ibaibarriagak gizonezko jantzita, eta Manuel Martínez izenagaz; Felix Asenjo tenienteagaz ezkondu zen

> J.G.

María Martina Ibaibarriaga Elorriaga Berrizen jaio zen, 1788ko urtarrilaren 26an, eta San Joan Batailatzailearen elizan bataiatu zuten. Aita, Jose Ibaibarriaga Gerena-Amesti, gerrikaiztarra eta ama, Magdalena Elorriaga Arteaga, berriztarra zituen. Aita botikariak Bilboko Zazpikaletan zuen saltokia. 1808ko abuztuaren 16an Frantziako armada Bilbora sartu zen. Arpilatzen ari zirela, botikan sartu ziren, eta Martinaren aita eta neba hil zituzten. Gertaerak Martinaren bizitza markatu zuen. Elena eta Ramona ahizpen aurrean mendekua zin egin zuen, nebaren arropak jantzi zituen eta Napoleonen tropen aurka borrokatzeko izena eman zuen. Manuel Martínez izan zen bere ezizena. Gama-

rran ondo borrokatu ondoren, kapitain bilakatu zen. Merino apaizaren partidarekin Burgosen, eta Renovalesekin Zaragozako setioan borrokatu zuen.

Barbastrotik gertu larri zauritu zuten, eta botikariak bere sekretua deskubritu zuen, hau da, Manuel Martínez kapitaina Martina Ibaibarriaga emakumea zela. Felix Asenjo bere agintari izandako tenienteagaz ezkondu, eta Oñara joan ziren bizitzera, senarra hangoa baitzen. Seme bat izan zuten, Francisco Asenjo Ibaibarriaga. 1849ko ekainaren 6an hil zen Berriztarra.

Gasteizen Ibaibarriaga Koronela izeneko kalea Martinaren omenezkoa da. Gainera, bere bizitzan oinarrituta *Martina, Guerrillera* liburua kaleratu du Ascensión Badiolak.

Martina Ibaibarriaga.

EMAKUMEEN NAZIOARTEKO EGUNA

MARTXOAK

MARTXOAK 6 | BARIKUA
19:00 "Berrizko emakumeen ahozko historia (1937-1975)"
Liburuaren aurkezpena.
Kultur Etxean.

MARTXOAK 7 | BARIKUA
18:30 Argazki erakusketa.
22:00 "La vida de Adèle"
Filma. Kultur Etxean.

MARTXOAK 8 | ZAPATUA
12:00 V. Añeketan
Herri lasterketa.
Izen-ematea doan martxoaren 7ra arte, udaletxean, kiroldegian edo berdintasuna@berriz.org helbidean. **Itteera:** Berrizburu aisialdi parkea.
19:00 Elkartaratzea
Adierazpen instituzionalaren irakurketa. **Urriaga plaza.**

20:00 "Tre-men das"
Antzerkia. Kultur etxean.
Lucia Álvarez, María Casal, María José del Valle.
Iraupena: 55 min.
Hizkuntza: Gaztelania
Sarrerak: 5,00€ Kultur Etxean.

MARTXOAK 12 | EGUAZTENA
20:00 "Emakumea film laburrean" Bilduma.
Kultur Etxean. Jatorrizko hizkuntza eta azpitoluak euskaraz (*Doan*)

MARTXOAK 14 | BARIKUA
20:30 "Ez da kasualitatea"
Bertsos saio musikatua.
Kultur Etxean.
Uxue Alberdi, Onintza Enbeita, Alaia Martín eta Miren Amuriza.
Gai-jartzailea: Maite Berriozabal
Iraupena: 80 min.
Hizkuntza: Euskara
Sarrera: 5,00€

MARTXOAK 26 | EGUAZTENA
20:00 "El caso Rocio"
Dokumentala. Kultur Etxean.
Jatorrizko hizkuntza eta azpitoluak euskaraz.

MARTXOAK 29 | ZAPATUA
20:00 "Santa Rita"
Kontzertua. Kultur Etxean.

MARTINA IBAIBARRIAGA

Berriz, 1788-Oña, 1849

Manuel Martínez izenagaz militarra izan zen

Frantziako armadak aita eta neba hil zizkion, eta mendekua zin egin zuen.

Nebaren arropak jantzi, eta Napoleonen tropen aurka borrokatu zuen.

Berrizko udala - Berdintasun Zerbitzua
946 824 525
berdintasuna@berriz.org - www.berriz.org

Pilar Zubiaurrek 30 urtetik gora eman zituen deserrian.

PILAR ZUBIAURRE

Garai, 1884-Mexiko, 1970

Emakumeen lehen elkarte kulturalako sortzaileetako

Madriren emakumeen lehen elkarte kulturalako (Lyceum Club Femenino) sortzaileetako izan zen, eta bertako literatura arloko arduraduna 1928tik 1932ra

Pilar Zubiaurre: oraintsu arte itzalean egon den intelektual garaitarra

Literaturari eta kulturari egindako ekarpenek ez zuten merezitako oihartzunik izan urte askoan

> JOSEBA DERTEANO

Orain hiru urte Iker González-Allende Nebraskako irakasleak argitaratutako *Pilar Zubiaurre: Evocaciones, Artículos y Diario* izan zen beren-beregi Zubiaurreren bizitza eta lana jaso zituen aurreneko liburua. Ordura arte, historiak ahazturan edukia zuen. Errepublikasasoian Madrilgo mugimendu kulturalako partaide izan zen. Literaturaren gainean hausnartu eta idatzi zuen, eta sektore feministetan ere jardun zuen. González-Allenderen ustez, "20ko eta 30eko hamarkadan euskal kulturaren zein Espainiako kulturaren zeregin garrantzitsua izan zuen, baita Mexikon deserriratu eta egon zela ere".

Pilar Zubiaurre 1884an jaio zen, Garain. Gaztetan Frantzia eta Ingalaterra bisitatu zituen bere nebekin batera (Ramón eta Valentín margolariak), eta bertan artista asko ezagutu zituen. Bere anaiei bitartez, Espainiako XX. mendeko lehen hereneko giro kulturalan mur-

gildu zen. Madriren *Los sábados de Zubiaurre* izeneko tertuliak antolatu zituen, eta sasoko elite intelektuala joaten zen tertulia horietara: José Ortega y Gasset, Pedro Salinas eta Diego Rivera, adibidez. Benito Pérez Galdos eta Federico García Lorca idazle ezagunekin ere izan zuen tratua, eta Lorcak *Tres ciuda-*

Madriren emakumeen lehenengo elkarte kulturalako sortzaileetako bat izan zen Zubiaurre

des poema saila eskaini zion. Emakumeen lehenengo elkarte kulturalaren (Lyceum Club Femenino) sortzaileetako bat izan zen, eta bertako literatura arloaren arduradun izan zen 1928tik 1932ra. Elkarte hori euren sorkuntza literarioak ezagutzera eman gura zituzten emakumeen topagune bihurtu zen. Urte haie-

tan Ernestina Champourcin eta María de Maeztu idazleekin hartu-eman sendotu zuen Zubiaurrek.

Mexikon, deserrian

Gerra hastean, Pilar Zubiaurrek eta bere senar Ricardo Gutiérrez Abascalek (Madrilgo Arte Garaikide Museoko zuzendaria eta arte kritikari ezaguna) ihes egin behar izan zuten, eta Mexikon bizimodu berriari ekin zioten. Erbesterratu askoren antzera, nostalgia izan zuen bidelagun, eta egoera horrek asko baldintzatu zuen Zubiaurreren sorkuntza. Mexikoko *Euzko Deyan* idatzi zituen artikulua batzuk. Bere idatzi askotan ohi-koak dira Euskadiko paisaiarekiko oroitzapenak.

Malenkonia horren ondorioz, hainbat bider bisitatu zituen Euskal Herria eta Espainia urte haietan. 1963an senarra hil zitzaionean bere bisitak urteroko hitzordu bihurtu ziren 1970eko ekainaren 24an Mexikon hil zen arte. Gaur egun, Garain dago ehortzita bere gorpua.

Pilar Zubiaurre bere anaia bien itzalean egon zen beti. Ramón eta Valentín ziren arreta publikoa erakartzen zutenak. Bere aita ere Madrilgo errege kaperako musika zuzendaria izan zen. Bere ekarpen literarioa murriztu den arren, artikuluek emakume kultua eta sormen literario handikoa dela bistaratzen dute.

El Salvadorren hezkuntza arloan lan sakona egin zuen Begoña Sopelanak

Luzaroan egindako lanari esker, orain analfabetismo bako herria da Las Vueltas

Begoña Sopelana El Salvadorren.

> J.D.

Begoña Sopelana iurretarra aitzindaria izan zen Euskal Herrian kooperazio ekimetan, eta El Salvadorren eman zituen 20 urteek azterna sakona utzi dute Las Vueltas herriko bizilagunen artean. Eta urte haietan El Salvadorren hezkuntzaren

arloan egindako lana ez dute ahaztu bertakoek. Horren isla da, 2012koa azaroan, Las Vueltas analfabetismo bako herri gisa aldarrikatu zutenean, adierazpen horri Begoña Sopelanaren izena ipini ziotela.

Iazko azaroan Rosa Cándida Alas de Menjívar herri ho-

rretako alkatea Iurretan izan zen. Sopelanak irakurtzen eta idazten irakatsi ziola adierazi zuen: "Emakume eta alkate moduan herrian dudana lidergoa Begoñak ereindako haziaren fruitua da".

Lehen bidaia 1968an

Sopelana 1968an joan zen lehenengo El Salvadorrera. Ondoren, 1977an, Fe y alegría erakundera batu (jesuitek babes-tutakoa) eta berriro itzuli zen, eremu marjinetuetan ikastetxeak sortzeko helburuz. 1980an gerra zibila hasi zen El Salvadorren, eta hurrengo lau urteetan errefuxiatuei laguntzen ere jardun zuen.

1993an Euskal Herrira itzuli behar izan zuen aita eta ama zaintzeko, baina harrezkero Hirugarren Mundua eta Pakea GKEaren bidez hartu-emanetan jarraitu zuen El Salvadorregaz. El Salvadorretik helarazten zizkioten beharrez eta eskararak kontuan hartuta, hainbat proiektu sortzen lagundu zuen hemendik. Esaterako, genero berdintasunaren aldeko ekimenak sustatzen lagundu zuen.

BEGOÑA SOPELANA

lurreña, 1944-lurreña 1999

Las Vueltas herrian ikastetxeak sortzen jardun zuen

Aitzindaria izan zen Euskadin, kooperazio ekimene-

tan. El Salvadorren hezkuntza sustatzen jardun zuen.

MARTXOAK 8 IURRETA - 2014

EMAKUMEEN NAZIOARTEKO EGUNA

MARTXOAK 5 (Epatua) 18:30 Ibarretxe kultur etxea
"Femeninos usos de la literatura"
Hizlaria: Josune Muñoz (Skolastika)

MARTXOAK 7 Ibarretxe kultur etxea
18:30 - Adierazpen Instituzionalaren Irakurketa
19:00 - BIDEO-FORUMA "LA BICICLETA VERDE"
Moderatzailea: Marina Sanja Coloma

MARTXOAK 8 Emakumeen Nazioarteko Eguna
20:45 - Autobusa - Bidebarrileta kaleko gelfokia
EMAKUMEENTZAKO AFARIA MUSIKAZ ALAITURIK
Autobusa jarriko da Gaurira igoteko / Leku-kopuru mugatua
21:30 - AFARIA - Ikuspegi Japelxeo (Gaurira)
Txartelak salgai: otsailak 17tik 27ra
Argibide gehiago 616 490 506 edo 946 200 34 telefonoan

MARTXOAK 10 18:15 Ibarretxe kultur etxea
TAILERRA Emakumeen literatura tailerra
"Escritoras Norteamericanas del siglo XIX"
Ana Arisqueta (Skolastika) (Aldez aurretik izena eman)

MARTXOAK 11 18:30 Ibarretxe kultur etxea
HITZALDIA "Cómics femenino actual"
Hizlaria: Josune Muñoz (Skolastika)

MARTXOAK 14 19:00 Ibarretxe kultur etxea
ANTZERKIA "La Bodeguilla" Gora Gora antzerki taldea
Argibide gehiago: 946 200 342 telefonoan

IURRETA ELEIZATEKO UDALAK
ALERGOIKI
BFA DFB
Bizkaiko Foru Aldundia Diputación Foral de Bizkaia